

Byla C-922/19**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2019 m. gruodžio 17 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Hoge Raad der Nederlanden (Nyderlandai)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. gruodžio 13 d.

Kasatorė:

Stichting Waternet

Kita kasacinio proceso šalis:

MG

Pagrindinės bylos dalykas

Pagrindinė byla susijusi su geriamojo vandens tiekėjos bendrovės *Stichting Waternet* (toliau – *Waternet*) ir iš būsto išsikėlusio privataus asmens MG ginču dėl klausimo, ar *Waternet* tiekiamas geriamasis vanduo yra be užsakymo teikiama prekė ir, jei taip, ar tai reiškia, kad dėl to MG neatsirado prievolės už jį mokėti?

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Šis pagal SESV 267 straipsnį teikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą pirmiausia susijęs su Direktyvos 97/7/EB 9 straipsnio ir Direktyvos 2011/83/ES 27 straipsnio, siejamų su Direktyvos 2005/29/EB 5 straipsnio 5 dalimi ir I priedo 29 punktu, visų pirma sąvokos „be užsakymo teikiama prekė [geriamasis vanduo]“, išaiškinimu. Toks tiekimas yra draudžiama nesąžininga komercinė veikla. Taip pat keliamas klausimas, ar pagal pirmiau nurodytas direktyvų nuostatas draudžiama preziumuoti, kad sutartis buvo sudaryta.

Prejudiciniai klausimai

1. Ar Nuotolinės prekybos direktyvos 9 straipsnis ir Vartotojų teisių direktyvos 27 straipsnis, siejami su Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos 5 straipsnio 5 dalimi ir I priedo 29 punktu, aiškintini taip, kad geriamasis vanduo tiekiamas be užsakymo, kaip tai suprantama pagal šias nuostatas, kai geriamojo vandens tiekėjas komercinę veiklą vykdo taip:

i) geriamojo vandens tiekėjas pagal teisės aktus a) jam priskirtoje tiekimo teritorijoje išimtinai įgaliotas ir įpareigotas tiekti geriamąjį vandentiekio linijomis, b) privalo prašymą pateikusiems asmenims pateikti pasiūlymą dėl prisijungimo prie viešosios geriamojo vandens tiekimo sistemos ir geriamojo vandens tiekimo;

ii) geriamojo vandens tiekėjas palieka vartotojo būstą prijungtą prie viešosios geriamojo vandens tiekimo sistemos, kaip buvo prieš į būstą įsikeliant vartotojui, todėl vartotojo būste esančiose vandentiekio linijose yra spaudimas ir vartotojas, atlikęs aktyvų ir sąmoningą veiksmą – atsukęs vandens čiaupą arba atlikęs tam prilygstantį veiksmą, – prireikęs gali vartoti vandenį net ir po to, kai pranešė nenorintis sudaryti geriamojo vandens tiekimo sutarties;

iii) geriamojo vandens tiekėjas išrašo sąskaitą faktūrą už išlaidas, kai vartotojas atlikdamas aktyvų ir sąmoningą veiksmą vandenį iš tikrųjų vartojo, ir taikomi tarifai padengia išlaidas ir yra skaidrūs ir nediskriminaciniai, o tai kontroliuoja valstybė?

2. Ar pagal Nuotolinės prekybos direktyvos 9 straipsnį ir Vartotojų teisių direktyvos 27 straipsnį, siejamus su Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos 5 straipsnio 5 dalimi ir I priedo 29 punktu, draudžiama preziumuoti, kad buvo sudaryta geriamojo vandens tiekėjo ir vartotojo sutartis dėl geriamojo vandens tiekimo, kai i) vartotojas – kaip ir vidutinis Nyderlandų vartotojas – žino, kad dėl geriamojo vandens tiekimo atsiranda išlaidų, ii) vartotojas, nepaisydamas to, geriamąjį vandenį ilgą laiką sistemingai vartoja, iii) vartotojas vandenį tebevartoja net ir gavęs geriamojo vandens tiekėjo pasveikinimo laišką, sąskaitas faktūras ir įspėjimus, iv) vartotojas, teismui davus leidimą atjungti jo būstą nuo geriamojo vandens tiekimo sistemos, praneša visgi norintis sudaryti sutartį su geriamojo vandens tiekėju?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos

1997 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 97/7/EB dėl vartotojų apsaugos, susijusios su nuotolinės prekybos sutartimis, 16 konstatuojamoji dalis, 9 ir 14 straipsniai

2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 84/450/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 97/7/EB, 98/27/EB bei 2002/65/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos

reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 (toliau – Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva), 6, 7 ir 17 konstatuojamosios dalys; 5–9 ir 15 straipsniai, I priedo 29 punktas

2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/83/ES dėl vartotojų teisių, kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 93/13/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB bei panaikinamos Tarybos direktyva 85/577/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB, 60 konstatuojamoji dalis, 3, 4 ir 27 straipsniai

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Burgerlijk Wetboek (Civilinis kodeksas, toliau – BW) 7:7 straipsnio 2 dalis (ankstesnė redakcija), 7:7 straipsnio 2 dalis (nauja redakcija)

Wet van 18 juli 2009, houdende nieuwe bepalingen met betrekking tot de productie en distributie van drinkwater en de organisatie van de openbare drinkwatervoorziening (2009 m. liepos 18 d. Įstatymas su naujomis nuostatomis dėl geriamojo vandens ruošimo ir pardavimo bei viešojo geriamojo vandens tiekimo organizavimo, toliau – Geriamojo vandens įstatymas) 1, 3, 4, 5, 8, 9 ir 10–13 straipsniai

Regeling van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, van 17 april 2012, nr. IENM/BSK-2012/14677, houdende regels met betrekking tot het afsluiten van kleinverbruikers van drinkwater (2012 m. balandžio 17 d. Infrastruktūros ir aplinkos valstybės sekretoriaus potvarkis Nr. IENM/BSK-2012/14677 su nuostatomis dėl geriamojo vandens tiekimo mažiesiems vartotojams nutraukimo (Potvarkis dėl geriamojo vandens tiekimo mažiesiems vartotojams nutraukimo politikos nustatymo)) 2, 3, 4 ir 6 straipsniai

Besluit van 23 mei 2011, houdende bepalingen inzake de productie en distributie van drinkwater en de organisatie van de openbare drinkwatervoorziening (2011 m. gegužės 23 d. Nutarimas su nuostatomis dėl geriamojo vandens ruošimo ir pardavimo bei viešojo geriamojo vandens tiekimo organizavimo (Nutarimas dėl geriamojo vandens))

Regeling van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu van 14 juni 2011, nr. BJZ2011046947 houdende nadere regels met betrekking tot enige onderwerpen inzake de voorziening van drinkwater, warm tapwater en huishoudwater (2011 m. birželio 14 d. Infrastruktūros ir aplinkos valstybės sekretoriaus potvarkis Nr. BJZ2011046947 su įgyvendinimo nuostatomis dėl kai kurių geriamojo vandens, karšto vandens ir vandens tiekimo namų ūkio reikmėms klausimų (Potvarkis dėl geriamojo vandens))

Faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos santrauka

- 1 Nyderlanduose taikoma praktika, pagal kurią vartotojui išsikėlus būste neatjungiamas (arba ne iškart atjungiamas) vandens tiekimas net ir tuo atveju, kai išsikeliantis vartotojas sutartį su geriamojo vandens tiekėju nutraukė, o išsikeliantis gyventojas jos (dar) nesudarė. Ši praktika kyla, be kita ko, iš geriamojo vandens tiekėjui pagal teisės aktus nustatytos pareigos vykdyti tokią politiką, kuria būtų siekiama išvengti, kad vartotojai būtų atkirsti nuo viešosios geriamojo vandens tiekimo sistemos.
- 2 MG nuo 2012 m. rugsėjo mėn. gyvena būste Amsterdame (toliau – būstas). Kaip naujasis gyventojas jis *Waternet* – įmonei, kuri pagal Geriamojo vandens įstatymą išimtinai įgaliota tiekti geriamąjį vandenį vandentiekio linijomis Amsterdame savivaldybėje – nepranešė, kad iškelia, o ankstesnis gyventojas tuo metu jai nepranešė, kad išsikelia. *Waternet* šiuo adresu tiekė geriamąjį vandenį.
- 3 Geriamojo vandens tiekimo sąskaitas faktūras už laikotarpį iki 2014 m. sausio 1 d. apmokėjo ankstesnis būsto gyventojas.
- 4 2014 m. lapkričio 12 d. *Waternet* atsiuntė MG vadinamąjį pasveikinimo laišką.
- 5 Nuo 2014 m. lapkričio 18 d. *Waternet* siuntė MG geriamojo vandens tiekimo sąskaitas faktūras už laikotarpį nuo 2014 m. sausio 1 d.
- 6 MG neapmokėjo *Waternet* atsiųstų geriamojo vandens tiekimo sąskaitų faktūrų už laikotarpį nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2016 m. lapkričio 18 d.
- 7 *Waternet Kantonrechter der Rechtbank Amsterdam* (Amsterdame apylinkės teismo teisėjas) pareiškė ieškinį MG, kuriame ji pirmiausia reikalavo sumokėti už patiektą geriamąjį vandenį. 2016 m. lapkričio 4 d. sprendimu *Kantonrechter* ieškinio netenkino.
- 8 *Waternet* dėl šio sprendimo padavė apeliacinį skundą *Gerechtshof Amsterdam* (Amsterdame apeliacinis teismas). *Waternet* reikalavo panaikinti 2016 m. lapkričio 4 d. sprendimą ir įpareigoti MG sumokėti 283,79 EUR už vandenį, suvartotą nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2016 m. lapkričio 18 d., priskaičiuojant pagal teisės aktus nustatytus delspinigius ir išieškojimo išlaidas. 2018 m. balandžio 10 d. sprendimu *Gerechtshof Amsterdam* patvirtino žemesnės instancijos teismo sprendimą.
- 9 *Waternet* padavė kasacinį skundą *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas, toliau – prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas).

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 10 MG iš esmės teigia, kad jis sutarties su *Waternet* nesudarė ir ši jam tiekė geriamąjį vandenį, nors jis to neprašė.
- 11 *Waternet* pirmiausia teigia, kad *Gerechtshof Amsterdam* vadovavosi klaidinga teisine BW 7:7 straipsnio 2 dalyje (naujos redakcijos) vartojamos sąvokos „be užsakymo teikiama prekė“ samprata. Negalima kalbėti apie „be užsakymo teikiamą prekę“ tuomet, kai vartotojas, kuriam, preziumuotina, savame būste reikalingas vanduo, pats nusprendžia vartoti vandenį pasinaudodamas vandens tiekėjui pagal teisės aktus nustatyta prijungimo ir tiekimo pareiga. Bet kuriuo atveju taip yra Nyderlanduose, nes vandens tiekėjas kaip monopolininkas veikia rinkoje, kurioje reguliuojami tarifai ir nėra rinkos dėsnių, todėl iš esmės negalima jokia agresyvi komercinė veikla. Taip pat reikšminga aplinkybė, kad vandens tiekėjas neturi realios galimybės užkirsti kelio vandens naudojimui. Be to, BW 7:7 straipsnio 2 dalis (ankstesnės redakcijos) netaikoma geriamojo vandens tiekimui ir pagal ją nedraudžiama preziumuoti, kad sutartis buvo sudaryta remiantis tuo, kad geriamasis vanduo buvo vartojamas.
- 12 *Waternet* taip pat teigia, kad *Gerechtshof Amsterdam* klaidingai nusprendė, jog *Waternet* ir MG sutartis nebuvo sudaryta. *Gerechtshof Amsterdam* neatsižvelgė į tai, kad i) MG žinojo, jog geriamojo vandens tiekimas nėra nemokamas, ii) MG vis tiek beveik ketverius metus sistemingai vartojo geriamąjį vandenį, iii) MG vandenį tebevartojo net ir gavęs *Waternet* pasveikinimo laišką, o vėliau – sąskaitas faktūras ir įspėjimus, iv) MG, teismui davus leidimą atjungti jo būstą nuo geriamojo vandens tiekimo sistemos, pranešė visgi norintis sudaryti sutartį su *Waternet*.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų santrauka

Pirmasis klausimas

- 13 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, jog jis turi išnagrinėti, ar *Waternet* komercinė veikla yra nesąžininga dėl to, kad ji be užsakymo tiekė geriamąjį vandenį.
- 14 Pagal BW 7:7 straipsnio 2 dalį (ankstesnės redakcijos), kuri yra reikšminga *Waternet* reikalavimui už laikotarpį nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2014 m. birželio 12 d. išnagrinėti, ir pagal BW 7:7 straipsnio 2 dalį (naujos redakcijos), kuri yra reikšminga *Waternet* reikalavimui už laikotarpį nuo 2014 m. birželio 13 d. išnagrinėti, toks tiekimas yra draudžiamas. Tiekimas be užsakymo taip pat draudžiamas pagal Direktyvos 2005/29 5 straipsnio 5 dalį ir I priedo 29 punktą, Direktyvos 97/7 9 straipsnį ir Direktyvos 2011/83 27 straipsnį.
- 15 Šiuo atveju geriamojo vandens tiekimui buvo būdingi tokie požymiai:

- 1) *Waternet* pagal teisės aktus yra išimtinai įgaliota ir įpareigota savo tiekimo teritorijoje tiekti geriamąjį vandenį vandentiekio linijomis;
  - 2) *Waternet* pagal teisės aktus privalo prašymą pateikusiems asmenims pateikti pasiūlymą dėl prisijungimo prie viešosios geriamojo vandens tiekimo sistemos ir geriamojo vandens tiekimo;
  - 3) *Waternet* paliko MG būstą prijungtą, kaip buvo anksčiau, prie viešosios geriamojo vandens tiekimo sistemos. Dėl to šiame būste vandentiekio linijose ir toliau buvo spaudimas ir MG, nors ir pranešė nenorintis sudaryti geriamojo vandens tiekimo sutarties, galėjo vartoti geriamąjį vandenį kada panorėjęs;
  - 4) *Waternet* sąskaitas faktūras už MG suvartotą vandenį išrašė taikydama pagal teisės aktus reguliuojamus tarifus.
- 16 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, jog pagal jo išankstinę nuomonę į klausimą, ar galima kalbėti apie geriamojo vandens tiekimą be užsakymo, reikia atsakyti neigiamai. *Waternet* komercinė veikla tiesiogiai nepažeidžia ekonominių vidutinio vartotojo interesų ir neapriboja jo veikimo laisvės, kiek tai susiję su geriamojo vandens vartojimu. Ji netiesiogiai nepažeidžia ir teisėtai veikiančių *Waternet* konkurentų ekonominių interesų, nes geriamojo vandens tiekimo srityje Nyderlanduose neveikia laisvo rinkos dėsniai ir nėra konkurencijos. Todėl nagrinėjamas tiekimas nėra komercinė veikla, kuri turėtų būti draudžiama pagal Direktyvą 2005/29.
- 17 Ši byla esminiais aspektais skiriasi nuo atvejo, kai buvo priimtas 2018 m. rugsėjo 13 d. Sprendimas *Wind Tre ir Vodafone Italia* (C-54/17 ir C-55/17, EU:C:2018:710) dėl sąvokos „neužsakytų prekių ar paslaugų pardavimas“ aiškinimo. Pavyzdžiui, Nyderlandų vartotojas neturi laisvės pasirinkti geriamojo vandens tiekėjo, sąskaitos faktūros už išlaidas išrašomos tik tuomet, kai vartotojas atlieka aktyvų ir sąmoningą veiksma, ir vidutinis Nyderlandų vartotojas žino, kad dėl geriamojo vandens tiekimo atsiranda išlaidų. Taigi ši Teisingumo Teismo jurisprudencija nagrinėjamoje byloje nereikšminga.

Antrasis klausimas

- 18 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat siekia išsiaiškinti, ar pagal pirmiau nurodytas direktyvų nuostatas draudžiama preziumuoti, kad *Waternet* ir MG sutartis buvo sudaryta.
- 19 MG žinojo, kad dėl geriamojo vandens tiekimo atsiranda išlaidų, vis dėlto beveik ketverius metus sistemingai vartojo geriamąjį vandenį ir tebevartojo jį net gavęs *Waternet* pasveikinimo laišką, o vėliau – sąskaitas faktūras ir išpėjimus, ir, teismui davus leidimą atjungti jo būstą nuo geriamojo vandens tiekimo sistemos, pranešė visgi norintis sudaryti sutartį su *Waternet*.